

NETWERK ADHD BIJ VOLWASSENEN

5 Internet

4 Nieuwe merknaam PsyQ

5 Atomoxetine

ADHD
bij volwassenen

Netwerknieuws

Lidmaatschap Netwerk

Het Netwerk ADHD bij volwassenen is uitgegroeid tot 299 deelnemers. Met het groeien van het Netwerk is de vraag gerezen hoe de kwaliteit van het Netwerk inzichtelijker gemaakt kan worden voor patiënten en verwijzers. Allereerst is er besloten om op de Netwerklidmaatschap aan te geven of een Netwerker geschoold is in diagnostiek en behan-

deling. Verder zal er contributie geheven worden. De Netwerkers ontvangen hierover binnenkort een schrijven.

Frequentie Nieuwsbrief

De Nieuwsbrief van het Netwerk ADHD bij volwassenen zal vanaf nu vaker verschijnen: vier keer per jaar in plaats van twee keer. Lay-out en omvang van de Nieuwsbrief zullen mede hierdoor veranderen. Tevens zal de Nieuwsbrief alleen nog maar per e-mail

verstuurd worden. De redactie hoopt u hierdoor sneller van het laatste nieuws op de hoogte te kunnen brengen.

Oproep e-mailadres

Deze Nieuwsbrief van het Netwerk ADHD bij volwassenen is de eerste Nieuwsbrief die alleen per e-mail verstuurd wordt. Om de Nieuwsbrief te ontvangen hebben wij uw e-mailadres nodig. Wijzigingen kunt u via onderstaand e-mailadres doorgeven, e.buijs@psyq.nl.

- 1 Netwerknieuws
- 1 Intervisiebijeenkomsten
- 2 Eerste intervisiebijeenkomst
- 3 Satelliet Programma's
- 3 Evaluatie cursussen
- 4 Column: Duiven
- 4 Nieuwe merknaam PsyQ
- 5 Atomoxetine
- 6 Agenda

Belofte maakt schuld: Intervisiebijeenkomsten voor Netwerkers!

Door: Pieter-Jan Carpentier

Eén van de duidelijkste uitkomsten van de laatste Netwerkdag op 2 november vorig jaar, was de uitgesproken behoefte van de aanwezige Netwerkliden aan intervisiebijeenkomsten. De vergadering van Regionale Specialisten heeft zich uitgebreid over dit onderwerp gebogen. Natuurlijk heeft iedereen het druk en wordt er vooraf getwijfeld over de opkomst, maar uiteindelijk is een haalbaar voorstel uit de bus gerold.

Om enerzijds een voldoende hoge frequentie aan te houden en anderzijds de drukke Regionale Specialisten niet te zwaar te belasten, is gekozen voor een frequentie van vier keer per jaar, telkens op een andere locatie. De bedoeling is dat op deze manier minstens 1 keer per jaar een intervisiebijeenkomst in de buurt van elke Netwerker

georganiseerd wordt. Netwerkers zijn natuurlijk welkom om alle intervisiebijeenkomsten te bezoeken.

De eerste intervisiebijeenkomst zal plaatsvinden op donderdag 6 oktober 2005 om 13.00 uur in Zwolle, onder de deskundige leiding van Patricia van Wijngaarden, psychiater bij zowel de Zwolse Poort als bij Meerkanten, en van Anne van Lammeren, psychiater verbonden aan de polikliniek psychiatrie van het Academisch Ziekenhuis Groningen. Cruciaal voor de intervisie is de inbreng van casuïstiek. Maak vooral van deze gelegenheid gebruik!

De intervisiebijeenkomsten zijn alleen voor leden van het Netwerk. Bent u nog geen lid maar behandelt u wel volwassenen met ADHD? Geef u dan op via e.buijs@psyq.nl.

Eerste Intervisiebijeenkomst Netwerk ADHD bij volwassenen

Datum 6 oktober 2005
Tijd 13.00 uur
Locatie Zwolse Poort, Schuttevaerkade 80-88, vergaderzaal 2e verdieping, Zwolle

Programma

13.00 uur Ontvangst met koffie en thee.
13.30 uur Welkom door de Regionale Specialisten.
13.45 uur Bespreking van de vier casussen (de richtlijnen voor casuïstiek vindt u hieronder).
16.00 uur Vragensessie van 45 minuten. De dagvoorzitter beantwoordt vragen van de deelnemers.
Vooraf per e-mail ingediende vragen maken een grotere kans op een bevredigend antwoord.
Adres: p.vanwijngaarden@zwolsepoort.nl.
16.45 uur Afsluiting door de Regionale Specialisten.

Kosten

35 euro voor Netwerkers
gratis voor Netwerkers die casuïstiek inbrengen!

Inschrijving

Geschiedt via het inschrijfformulier dat u bij deze Nieuwsbrief vindt.

Richtlijnen voor de casus

Er worden vier casussen besproken per bijeenkomst. Voor elke casus wordt 30 minuten uitgetrokken. De deelnemers moeten zich van tevoren inschrijven voor de casuïstiek volgens het 'wie het eerst komt, die het eerst maalt' principe.

Richtlijnen

- De casus mag maximaal twee pagina's omvatten.
- Het volgende moet hierin zijn opgenomen:
  - leeftijd en geslacht
  - relevante gegevens over de actuele situatie
  - relevante biografische gegevens
  - relevante gegevens over psychiatrische voorgeschiedenis, comorbiditeit en behandelverloop
  - huidige medicatie.
- Besteedt vooral veel aandacht aan de probleemstelling:
  - welke vragen wilt u vooral aan de orde stellen?
  - welk probleem is voor u in deze casus het lastigst?
- De casus moet twee weken voor aanvang in het bezit zijn van de Regionale Specialist die de bijeenkomst organiseert. Deze zorgt voor kopieën.
- Voor de eerste bijeenkomst dienen de casussen verstuurd te worden aan: Patricia van Wijngaarden, p.vanwijngaarden@zwolsepoort.nl.

Satelliet Programma's ADHD bij volwassenen voor ggz-instellingen

'Education permanente' voor een heel team

Programma ADHD bij volwassenen van PsyQ is het eerste complete programma voor ADHD bij volwassenen in Nederland en Europa. Het Programma fungeert als opleidingsinstituut voor verschillende disciplines en teams in de ggz. Programma ADHD bij volwassenen biedt geïnteresseerde ggz-instellingen hulp bij het opzetten van ADHD-teams of afdelingen middels het zogenaamde Servicepakket. Het eerste Satelliet programma is recent begonnen in GGz-'s Hertogenbosch. De verwachting is dat er veel behoefte zal bestaan aan dit Programma.

Gezien de op handen zijnde marktwerking in de zorg zal het Programma ADHD bij volwassenen voor verschillende instellingen een aantrekkelijk nieuw aanbod vormen, waarmee zij zich regionaal kunnen profileren. Dit moment biedt kansen om de kennis over ADHD bij volwassenen beter te implementeren en te verankeren in de ggz. Er zal een beperkt aantal centra deel kunnen nemen aan het Satelliet Programma. Op deze manier kan een netwerk van instellingen worden gevormd die op transparante wijze voor patiënten, verwijzers en verzekeraars eenzelfde aanbod en kwaliteit voor de doelgroep aanbieden. De organisatie van de Programma's ADHD bij volwassenen wordt dan gedragen door (grotere) instellingen, en niet langer alleen door individuele professionals. Door auditing

en certificering zullen patiënten in deze centra verzekerd blijven van gekwalificeerde zorg.

Wat houdt het Servicepakket voor Satelliet Programma's in?

- Scholing van het ADHD-team in diagnostiek en behandeling.
- Stages bij PsyQ voor verschillende disciplines uit het team.
- Gebruik van (digitale) instrumenten voor diagnostiek en evaluatie van behandeling.
- Gebruik van draaiboeken voor groepsbehandeling.
- Abonnement op nieuw ontwikkeld materiaal en updates van draaiboeken.
- Samenwerking/advies bij wetenschappelijk onderzoek.
- Indien de werkwijze van diagnostiek en behandeling na audits conform het Programma plaatsvindt, zal er een 'Kwaliteitskeurmerk Kenniscentrum ADHD bij volwassenen' afgegeven worden. Dit kwaliteitskeurmerk zal vermeld worden op de Netwerklijst ADHD bij volwassenen op de website www.adhdbijvolwassenen.nl.

Voorwaarden voor deelname Satelliet Programma's

- Minimaal drie fte (psychiater, psycholoog, spv) aanstellen ten behoeve van het 'Basispakket' van het Programma. Bij voldoende vraag moet groei van het team mogelijk zijn voor uitbreiding van het Programma in de vorm van het Basis PLUS pakket. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar onze website: www.adhdbijvolwassenen.nl.
- Eenmalige entreevergoeding voor deelname aan Programma ADHD bij volwassenen en participatie in naamsbekendheid; daarna een jaarlijkse bijdrage.
- Vermelding van het (nieuwe) merk in de naamgeving van het Programma ADHD bij volwassenen ter plaatse.

Cursussen ADHD bij volwassenen

Het Kenniscentrum ADHD bij volwassenen organiseert al twee jaar nascholing voor professionals op het gebied van ADHD bij volwassenen. De twee cursussen die het meest aangeboden worden zijn: 'Diagnostiek en coaching van ADHD bij volwassenen' en 'Diagnostiek en behandeling van ADHD bij volwassenen'.

De cursussen kunnen individueel of in teamverband gevolgd worden:

Teamcursussen worden op locatie gegeven en de datum wordt in overleg met het team afgesproken. De cursus bestaat in principe drie dagdelen, maar de inhoud en omvang van de cursus kunnen geheel

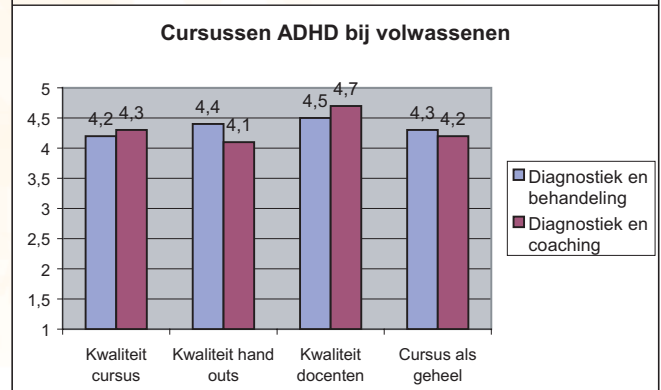
in overleg met het betreffende team vastgesteld worden. Tijdens de cursus is er voldoende ruimte voor casuïstiek en al uw vragen.

Cursussen voor individuen beslaan 3 dagdelen en vinden plaats op het Kenniscentrum ADHD bij volwassenen in Den Haag. De inhoud van deze cursussen staat vast, maar ook hier is ruimte voor casuïstiek en vragen.

De data van de volgende individuele cursussen vindt u in de agenda van deze Nieuwsbrief.

Voor meer informatie over de inhoud van de cursussen kunt u terecht op onze website: www.adhdbijvolwassenen.nl of per e-mail: e.buijs@psyq.nl.

Het Kenniscentrum evalueert alle cursussen met als doel voortdurende verbetering van het aanbod en blijven aansluiten op de vraag. De gemiddelde scores van de twee laatste cursussen hebben wij voor u op een rijtje gezet. De gebruikte schaal loopt van 1 (zeer slecht/ontevreden) t/m 5 (zeer goed/tevreden).

Column

Door: Ineke de Noord

Nieuwe merknaam PsyQ

Zoals wij u al hebben bericht, biedt de Parnassia Groep vanaf 21 juni zijn specialistische Programma's aan onder de merknaam PsyQ (uit te spreken als: psie-kuu). De Q verwijst naar de vraag (Question) of naar kwaliteit (Quality), de naam heeft ook verbinding met I.Q. (Hoe is het met uw PsyQ?). Waar staat PsyQ nu precies voor? PsyQ biedt psycho-medische programma's aan. PsyQ helpt patiënten met uiteenlopende psychische problemen. Of het nu gaat om een angststoornis, depressie, eetprobleem, seksuologisch probleem, ADHD bij volwassenen, persoonlijkheidsproblematiek of klachten die voortkomen uit een lichamelijke ziekte of uit een traumatische ervaring; PsyQ biedt een specialistische, snelle en flexibele oplossing.

Meer informatie over PsyQ vindt u op de website: www.psyq.nl.

Hij stond mij al op te wachten in de wachtruimte. Een wat schuchtere man van middelbare leeftijd. Onopvallend gekleed, moeizaam lopend. Hij had vijf minuten moeten wachten tot ik hem was komen halen, wat voor hem een hele tijd was. Eigenlijk had hij al weer weg willen gaan, maar uit beleefdheid was hij toch maar gebleven. Hij kwam mijn spreekkamer binnen, nam plaats en stak van wal.

Hij verzekerde mij niet gek te zijn. Hij was hier enkel en alleen omdat hij zo ongeduldig was. Hij had gewoon geen rust in zijn lijf. Dat hinderde hem zeer. Hij had rugklachten waar hij al meerdere keren voor geopereerd was. Na de ingreep kon hij vaak snel weer naar huis, maar dan begon eigenlijk de ellende pas goed. Hij wilde altijd teveel ineens en merkte dat dat niet kon. Doorzetter als hij was, ging hij dan toch verder, met alle gevolgen van dien. Vaak kreeg hij extra pijn door te snel weer teveel te willen doen. Daardoor waren vergroeiingen opgetreden en was zijn rug continu pijnlijk. Hij was afgekeurd wegens deze rugklachten.

Gelukkig had hij nog een hobby. Hij hield duiven. Niet zomaar duiven, maar wedstrijd-duiven. Van die duiven die op zaterdagochtend gelost worden en waar je in een verleden de tijden van door kreeg op de radio (Saint Ghislain Hornu). Zijn hele ziel en zaligheid ging op in de duiven. Toch had hij ook hierbij last van onrust en concentratieproblemen. Hij deed nooit gezellig mee bij de vereniging, want hij was dan zo onrustig dat hij weer snel naar huis moest. Ook kreeg hij regelmatig het blad van de overkoepelende duivenvereniging thuisgestuurd met de laatste nieuwtjes en uitstapjes. Het lukte hem niet om het te lezen, dus hij miste alle sociale gebeurtenissen. Het enige wat hij zeer nauwgezet bijhield waren de vertrek- en lostijden van zijn duiven.

Met de familie had hij al geruime tijd geen contact meer. Vroeger was er veel ruzie geweest. Ze waren allemaal ongeduldig en onrustig en niemand had nog contact met elkaar voor zover hij wist. Buiten de duiven had hij geen sociale contacten.

Nadat bij hem de diagnose ADHD was gesteld, kreeg hij medicatie. In een groep wilde hij absoluut niet, dat werd hem veel te onrustig. De medicatie sloeg aan en langzaam maar zeker werd hij rustiger. Het lukte om eindelijk eens de duivenvideo, die al jaren op de plank lag, te gaan bekijken. Ook kon hij meer geduld opbrengen om het clubblad te gaan lezen. Na verloop van tijd ging hij zelfs weer naar bijeenkomsten en kreeg hij heel voorzichtig weer wat sociale contacten. Hij bloeide helemaal op en kreeg zoveel afleiding dat de pijn in zijn rug wat naar de achtergrond verschoof.

Ten tijde van ons afrondende gesprek ging het goed met hem. Hij kreeg wat kennissen en ging meer op stap. De duiven zijn altijd gebleven. Hij moest wel snel weer weg want hij had de auto vol met duiven die hij gauw weg moest brengen. Op naar de volgende lossing.....

Ineke de Noord is vanaf de start aan Programma ADHD bij volwassenen van PsyQ verbonden geweest. Ineke heeft helaas besloten haar vleugels elders uit te slaan. De redactie bedankt Ineke voor haar grote inzet en wenst haar alle goeds voor de toekomst.

Wat is Atomoxetine?

Door: Sandra Kooij

Atomoxetine (merknaam Strattera) is een nieuw medicijn voor de behandeling van ADHD. Het is het eerste ADHD-medicijn dat niet onder de opiumwet valt omdat het geen afgeleide van amfetamine is. Atomoxetine werkt op hersengedeeltes die onder andere met het geheugen, de concentratie en met hyperactief en impulsief gedrag te maken hebben. Het middel werkt 24 uur en hoeft maar eenmaal daags ingenomen te worden.

Atomoxetine werkt primair op het noradrenerge systeem, en verschilt hierin van methylfenidaat (dat vooral op het dopaminerge systeem werkt). Er zijn capsules met verschillende doseringen: van 5, 10, 18, 25, 40 en 60 mg. Hoogte van de dosering wordt bepaald aan de hand van het lichaamsgewicht. Er wordt gestart met een lage dosering en deze wordt langzaam verhoogd tot de optimale dosering (1,2 mg/kg/dag). Voor iemand van meer dan 70 kg wordt een startdosering van 40 mg/dag geadviseerd, die wordt opgebouwd tot 80 mg/dag. De maximale dosis is 100 mg/dag.

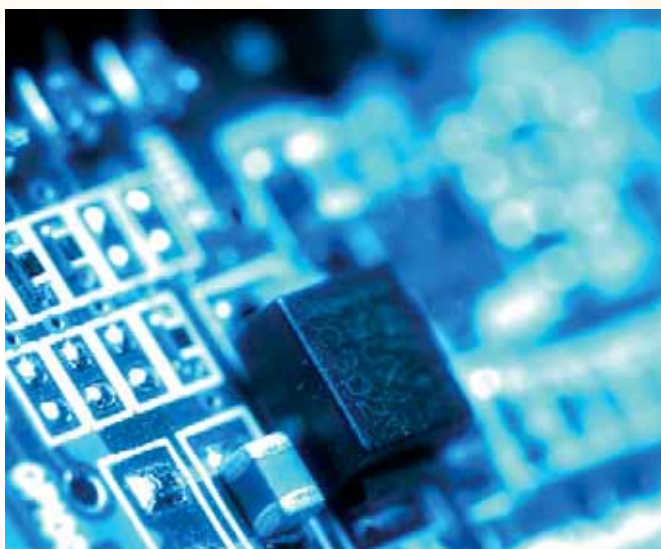
Na het starten duurt het doorgaans zes weken voordat optimaal effect optreedt. Er kan vlak na de start van de behandeling een verbetering van de symptomen optreden, maar doorgaans duurt het vier tot zes weken voordat de effecten duidelijk zichtbaar zijn. Het is dus belangrijk om in het begin geduld te hebben.

Atomoxetine kost ongeveer 90 euro per maand, ongeacht de dosis. Bij kinderen blijven de kosten tot een dosis van 60mg/dag wellicht hiertoe beperkt. Volwassenen hebben echter al snel twee tabletten van 40 mg nodig, waarmee de kosten tot 180 euro per maand oplopen. Als het middel niet wordt vergoed zal bijna geen enkele volwassene ervan kunnen profiteren.

Atomoxetine kan op elk moment gestopt worden. Stoppen is niet gevaarlijk en kan over het algemeen zonder afbouwen gebeuren. Bijwerkingen die het meest voorkomen (bij kinderen) zijn slaperigheid, minder eetlust, miselijkheid, braken, moeheid en buikklachten. Bij hoge bloeddruk, versnelde hartslag of hart-, en vaatziekten dient voorzichtigheid betracht te worden. De veiligheid van atomoxetine is gebleken in onderzoek bij 4000 kinderen, adolescenten en volwassenen die het middel gedurende enkele maanden gebruikten, en bij een deel van deze groep gedurende een jaar.

Tegen de verwachting in werd atomoxetine niet geregistreerd voor volwassenen met ADHD in Nederland. In de voorlichting van de fabrikant voor het gebruik van atomoxetine staat beschreven dat het medicijn bedoeld is voor de behandeling van kinderen vanaf zes jaar en voor jongeren. Jongeren die er baat bij hebben mogen het gebruik wel voortzetten in de volwassenheid. In de Verenigde Staten is het medicijn al wel geregistreerd voor de behandeling van volwassenen met ADHD. In de praktijk zal dit betekenen dat atomoxetine 'off-label' voorgeschreven zal worden aan volwassenen met ADHD, dat wil zeggen dat de arts meer verantwoordelijkheid heeft voor informatie over het medicijn (nog niet officieel geregistreerd voor volwassenen) en voor de evaluatie van effect en bijwerkingen. Op termijn zal het medicijn waarschijnlijk ook in Europa voor volwassenen geregistreerd worden.

Voor meer informatie over atomoxetine wordt verwezen naar het rapport van de Commissie Farmaceutische Hulp (CFH): http://www.cvz.nl/resources/cfh0515-atomoxetine-rapport_tcm13-13215.pdf en naar de informatie van de Amerikaanse Food and Drug Administration (FDA): http://www.fda.gov/medwatch/SAFETY/2005/Feb_PI/Strattera_PI.pdf

Internet

De websites www.psyq.nl en www.adhdbijvolwassenen.nl zijn weer in een nieuw jasje gestoken. De websites worden enkele honderden keren per dag bezocht en voorzien daarmee in een grote behoefte. Voor wie zijn de websites nu eigenlijk bedoeld? De doelgroep is zeer uiteenlopend en de websites bieden voor ieder wat wils. Zo vindt de patiënt er een online in te vullen zelfrapportage vragen-

lijst voor ADHD en online aanmelding en antwoorden op veel gestelde vragen. Behandelaars kunnen de nieuwste ontwikkelingen volgen, verwijzers vinden behandelaren uit het hele land, stagiaires worden geïnformeerd over de mogelijkheden voor het lopen van een stage en studenten vinden er informatie voor hun scriptie of onderzoek, etc.

Wellicht zit er voor u ook iets interessants bij. Neem eens een kijkje!

Inschrijfformulier

Intervisiebijeenkomst Netwerk ADHD bij volwassenen

Datum 6 oktober 2005
Tijd 13.00 tot 17.00 uur
Locatie Zwolse Poort, Schuttevaerkade 80-88, vergaderzaal 2e verdieping, Zwolle

Uw casus en eventuele vragen dient u per e-mail te zenden aan: p.vanwijngaarden@zwolsepoort.nl

Dhr./Mw.: _____ Instelling: _____
(b.v. psychiatrisch ziekenhuis, verslavingszorg,
beschermd wonen e.d.)

Functie: _____ Telefoonnummer: _____

E-mailadres: _____ Fax nummer: _____

Adres/locatie: _____ Postadres: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

BETALING

Betaling vindt plaats via automatische incasso.

Ondergetekende netwerker en houder van vermelde rekening, verleent hierbij eenmalig aan PsyQ machtiging om het verschuldigde bedrag voor deze bijeenkomst automatisch te incasseren.

Svp aankruisen welk bedrag van toepassing is:

- 35 euro
- gratis** (mijn casus wordt besproken)

Bank/gironummer:

Op naam van:

Handtekening:

Datum:

ANNULERINGSREGELING

Bij ziekte of verhindering is het toegestaan een vervanger te sturen. Restitutie van het verschuldigde bedrag is mogelijk tot een maand voor aanvang van de Intervisiebijeenkomst.

Het ingevulde formulier dient u voor 1 oktober terug te sturen aan Kenniscentrum ADHD bij volwassenen, t.a.v. Eline Buijs. Per fax: 070-391 85 80, per post: PsyQ, psycho-medische programma's, Kenniscentrum ADHD bij volwassenen, Stadhoudersplantsoen 2, 2517 JL Den Haag.

Agenda

September

10-15 september World Congress of Psychiatry, Cairo.

13 september 2005, 08.00-09.30 uur:

Symposium "Advances in ADHD Research Across the Lifecycle:

- Epidemiological data on Adult ADHD from Europe, J.J.S. Kooij
- Brain Derived Neurotropic Factor (BDNF) Gene Variants are Associated with Adult ADHD, J.L. Kennedy
- Females with ADHD: a 5-Year Follow-up Study, J. Biederman
- Cortical abnormalities in adults with ADHD assessed with MRI, N. Makris
- ADHD and bipolar disorder: a comparison of comorbidities, psychopathology and psychosocial functioning, Y. Yazgan.

13 september 2005, 12.30-14.30 uur

Satelliet symposium Eli Lilly: "ADHD Grows Up: Recognition and Treatment of Adults":

- Introduction of panel members and discussion of future plans for adult ADHD criteria and diagnosis, T.B. Ustun.
- Epidemiology and screening of adult ADHD in the general population and practice, R.C. Kessler.
- How to recognize ADHD in your practice and how to tell an ADHD diagnosis from another disorder, J.J.S. Kooij.
- Pharmacological treatment of adult ADHD, J. K. Buitelaar.
- Non-pharmacological treatment of adult ADHD, T.E. Brown

Meer informatie: <http://www.wpa-cairo2005.com>.

Oktober

6 Intervisiebijeenkomst Netwerk ADHD bij volwassenen, Zwolle

Zie voor meer informatie en het inschrijfformulier elders in deze Nieuwsbrief.

11 Cursus Diagnostiek en behandeling van ADHD bij volwassenen, Den Haag

De cursus Diagnostiek en behandeling is een cursus van drie dagdelen; in totaal 9 uur. De eerste twee dagdelen worden gegeven op 11 oktober van 9.00 tot 17.00 uur. Het derde dagdeel is op 8 november 2005, van 9.00 tot 12.30 uur. De doelgroep van de cursus bestaat uit: psychiaters (i.o.), psychologen (i.o.) en psychotherapeuten (i.o.). Meer informatie en inschrijving: e.buijs@psyq.nl of www.adhdbijvolwassenen.nl.

12 Nationaal Congres ADHD, Amsterdam

Dit congres vormt de afsluiting van het Actieplan ADHD, waarin de Klankbordgroep ADHD uitwerking heeft gegeven aan het advies van de Gezondheidsraad om de zorg rond ADHD bij kinderen en volwassenen te verbeteren. Doelgroep: professionals uit alle sectoren die betrokken zijn bij de zorg rond ADHD.

Meer informatie: www.curecare.nl.

16-23 AACAP/CACAP Joint Annual Meeting, Toronto

Het programma is nog niet bekend.

Meer informatie: <http://www.aacap.org/meeting/annual/2005/index.htm>.

November

3 Cursus Diagnostiek en coaching van ADHD bij volwassenen Den Haag

De cursus Diagnostiek en coaching is een cursus van drie dagdelen; in totaal 9 uur. De eerste twee dagdelen worden gegeven op 3 november van 9.00 tot 17.00 uur. Het derde dagdeel is op 1 december, van 9.00 tot 12.30 uur. De doelgroep van de cursus bestaat uit: psychologen, sociaal psychiatrisch verpleegkundigen, maatschappelijk werkers en inrichtingswerkers.

Meer informatie en inschrijving: e.buijs@psyq.nl of www.adhdbijvolwassenen.nl.

PsyQ
PSYCHO-MEDISCHE PROGRAMMA'S

Eindredactie: Sandra Kooij
Redactie: Eline Buijs
PsyQ, psycho-medische programma's
Stadhoudersplantsoen 2
2517 JL DEN HAAG
Tel: 070-391 85 63

Met medewerking van:
Pieter-Jan Carpentier
Ineke de Noord

Vormgeving:
Idefix vormgeving
en communicatie

Realisatie:
afdeling Communicatie